

ting. Det er vanskelige Vilkaar at arbejde under, og jeg indrømmer efter den Maade, hele denne Sag er forløbet paa, at de faar Ret, som sagde, at det, Socialdemokraterne gik med til i Boligretsarbejdet, var Opførelsen af en konservativ Film, som skulde tjene et vist bestemt Formaal.

Socialdemokratiets Stilling til Husleje-reguleringsspørgsmaalet har altid været klar; lige fra den første Huslejereguleringslovs Vedtagelse i 1916 har Socialdemokratiet — det vil det høje Tings Medlemmer sikkert indrømme — staaet paa det Standpunkt at søge gennem en fornuftig Lovgivning at sikre det enkelte Individ i Samfundet Retten til Bolig, sikre Lejerne mod en urimelig Lejudbytning i en økonomisk ganske overordentlig vanskelig, kriseagtig Periode, men samtidig har vi Gang paa Gang hævdet, at sammen med Lejernes Interesser burde Ejernes Interesser værnes og beskyttes. Vi har fuldt og helt erkendt, at Ejerne, som har Værdier staaende i Ejendommene, bør have disse Værdier beskyttet og forrentet paa rimelig Maade; derfor er vi ogsaa Gang paa Gang gaaet med til en Stigning af den Procentafgift, som det i de forskellige Perioder blev tilladt Grundejerne at forhøje Huslejen med. Det viser sig nu, at Gennemsnittet af den Stigning, Huslejen er undergaaet, ikke er de 35 pCt., som nævnes i Loven, men er 51,8 pCt. Det er den Lejestigning, som kan konstateres, som kan bevises gennem Tal, men i Virkeligheden er jo Lejestigningen, naar den skal gøres op paa den rigtige Maade, betydeligt større end de 51,8 pCt., thi alle de, der kender Forholdene rundt omkring, i alt Fald hvor det drejer sig om at udleje mindre Boliger paa 1, 2 og 3 Værelser, ved, at Forholdet er forandret derved, at Ejeren har frigjort sig for Reparationspligten. Det er jo saaledes nu, at vil Lejerne have repareret eller lavet noget i Stand, maa de selv gøre det, det vil sige, at en stor økonomisk Byrde er flyttet af Ejerne fra dem selv over paa dem, der lejer Lejlighederne. Stigningen i Lejen er derved blevet langt over de 51,8 pCt., som Statistikken fortæller om. Men naar man fra konservativ Side ikke har kunnet følge det Forslag, som Københavns Kommunalbestyrelse har indstillet, skal vi af Hensyn til Almenvellet være med til at skifte Standpunkt. Vi maa

saa finde os i endnu en Gang her og dér at blive skoset for, at vi har forandret Standpunkt igen. Naar vi altsaa forandrer Standpunkt af Hensyn til Almenvellet, som det forlanges af et andet Parti, for at tjene Interesser, som de mener, det er deres Pligt at forsvare, vel, saa skal vi gaa med, som vore Partifæller er gaaet med i Folketinget, forlade Boligretsforlaget og gaa over til et Forslag om Nævnsinstitutionens Opretholdelse.

Jeg vil til det allersidste haabe paa, at det skal lykkes os her at faa et Forslag gennemført, hvorved der skabes rolige og garanterede Forhold for den store Befolkning. Venstre vil ganske vist ikke være med. Dets Ordfører udtalte, at Partiet troede ikke paa en Lovgivning om Huslejespørgsmaalet; det vil med andre Ord, som Ordføreren ogsaa sagde, vende tilbage til det private Initiativ, til den Periode, hvor Lejerne helt og fuldt ud var udleveret til Ejernes Forgødtbefindende.

Venstres Ordfører ønskede ogsaa, at Stavnsbaandsbestemmelsen skulde stryges. Den ærede Ordfører lagde en stærk Betoning i Ordet Stavnsbaand. Alle, der kender vort Lands Historie, ved jo, hvilken Forsmædelse det tidligere var, at en stor Del af Befolkningen var stavnsbunden til visse Landsdele, som de ikke maatte forlade uden speciel Tilladelse. Jeg tror dog ikke, at det ærede Medlem kan sammenligne det Forhold med Bestemmelserne i Loven om, at der skal Tilladelse til Indflytning fra Kommunalbestyrelsen i København og andre store Byer. Naar man er gaaet til dette Stavnsbaand, som beklages fra alle Sider, er det, fordi de større Byer ikke længere magter økonomisk den Opgave at bygge Boliger foruden til deres eget Fødselsoverskud og saa til den Del af Landbefolkningens Fødselsoverskud, som, fordi der ikke bygges i Landkommunerne eller dog ikke noget videre, vandrør ind til Købstæderne og Hovedstaden. Jeg tror, man tør sige, at den Kommune, jeg repræsenterer, Københavns Kommune, har efter Evne gjort sin Skyldighed paa Boligomraadet. Den har selv fra 1916 til 1925 opført 6 400 Lejligheder til en samlet Sum af 66½ Million, og den har i Laan, Tilskud og Garanti til 16 400 Lejligheder ydet 82 Millioner. En stor Del af disse Lejligheder er opført under Høj-